
Stor arbeidsbelastning – økt dødelighet

LEGELIVET

ERLEND HEM

erlend.hem@lefo.no

Erlend Hem er instituttssjef ved LEFO – Legeforskningsinstituttet og professor ved Universitetet i Oslo.

Høy arbeidsbelastning for sykepleiere var forbundet med redusert sannsynlighet for pasientoverlevelse, ifølge en doktoravhandling.

Helse sør-øst har i mange år systematisk samlet data om ansattes opplevelse av eget arbeidsmiljø. I en studie analyserte forskerne svar fra 8 800 sykepleiere, mellomledere og leger fra 56 kliniske avdelinger i 20 sykehus for perioden 2010–2012. Svarene ble koblet med data fra 46 000 pasienter innlagt med akutt myokardinfarkt, hjerneslag eller hoftebrudd. Primærendepunktet var sju dagers overlevelse [\(1\)](#).

– Av de 19 faktorene som inngikk i medarbeiderundersøkelsen, var tolv signifikante for sykepleiere, åtte for ledere og ingen for leger. Faktorene *arbeidsbelastning for sykepleiere* og *arbeidsglede for ledere* var sterkest assosiert med pasientens sannsynlighet for overlevelse, sier Kirsten Brubakk, som forsvarte sin doktoravhandling ved Universitetet i Oslo i desember 2022 [\(2\)](#). Hun er sykepleier og mangeårig konserntillitsvalgt i Helse sør-øst.

– Stor arbeidsbelastning blant sykepleierne var den enkeltfaktoren som utsatte pasienten for risiko. Vi vet ikke hvorfor det er slik, men sykepleie er avhengig av omfattende koordinering og flyt i arbeidsprosessene. Hvis arbeidsbelastningen blir for stor, klarer man ikke lenger å gi optimal pleie, mener Brubakk. Funnene blant lederne er også interessante. Ledere som trives på jobb og som er engasjert og fornøyd med utøvelse av rollen, vil trolig være i en bedre posisjon til å påvirke arbeidsmiljøet positivt og legge til rette for medarbeiderne.

«Vi fant ingen signifikant sammenheng mellom legers arbeidsmiljø og pasientoverlevelse. Det var overraskende for oss»

– Vi fant ingen signifikant sammenheng mellom legers arbeidsmiljø og pasientoverlevelse. Det var overraskende for oss, og vi håper at videre studier vil kunne gi innsikt i årsakene til dette. Kanskje det skyldes at medarbeiderundersøkelsene ikke fanger opp vesentlige faktorer for leger eller at legers arbeidsmiljø er vanskeligere å definere enn for sykepleiere, sier Brubakk.

Arbeidsmiljø og kultur

Forskerne undersøkte også sammenhengen mellom arbeidsmiljø og pasientsikkerhetskultur blant over 25 000 ansatte i 970 kliniske enheter i 21 sykehus i årene 2011, 2012 og 2014 (3).

En moden pasientsikkerhetskultur utvikles der det jobbes systematisk med forbedring og der pasientens behov står sentralt. Resultatene viste at for å beholde en moden kultur over tid, er man avhengig av ansatte som trives på jobb, blir inspirert til å yte sitt beste og er stolt av arbeidsplassen sin.

Bør sykehus akkrediteres?

Akkreditering og sertifisering av sykehus er et tiltak som har hatt stor oppslutning blant dem som arbeider med pasientsikkerhet, men det har vært usikkert om det har betydning for pasientsikkerhet og kvalitet.

I en omfattende litteraturstudie viste forskerne at det er vanskelig å identifisere effekten av slike komplekse intervensjoner og at det derfor fortsatt er uklart hvilken rolle akkreditering og sertifisering har på pasientsikkerhet (4).

Viktige funn

– Arbeidsmiljøet er viktig både for om pasientene overlever og om man klarer å utvikle en kultur for pasientsikkerhet. Selv om dataene er ti år gamle, er funnene like relevante i dag.

«Lederne må legge større vekt på arbeidsmiljøet til medarbeiderne»

Lederne må legge større vekt på arbeidsmiljøet til medarbeiderne. Å være stolt av egen arbeidsplass og fremsnakke den for andre har faktisk betydning for resultatene, avslutter Brubakk.

REFERENCES

1. Brubakk K, Svendsen MV, Hofoss D et al. Associations between work satisfaction, engagement and 7-day patient mortality: a cross-sectional survey. *BMJ Open* 2019; 9: e031704. [PubMed][CrossRef]
2. Brubakk K. Taking care of the caregivers: how characteristics of work environment affect patient safety. Doktoravhandling. Oslo: Institutt for helse og samfunn, Universitetet i Oslo, 2022. <http://hdl.handle.net/10852/98140> Lest 17.11.2023.
3. Brubakk K, Svendsen MV, Deilkås ET et al. Hospital work environments affect the patient safety climate: A longitudinal follow-up using a logistic regression analysis model. *PLoS One* 2021; 16: e0258471. [PubMed][CrossRef]
4. Brubakk K, Vist GE, Bukholm G et al. A systematic review of hospital accreditation: the challenges of measuring complex intervention effects. *BMC Health Serv Res* 2015; 15: 280. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 17. januar 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0827
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. juli 2026.